

ԼՈՒՐԵՐ ԳՈՒԳԱՐԱՅ ԹԵՄԻՅ

ՈՒՍՏԱԳՆԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐ ԱՌԹԱՎԱՅԻ Ս. ԱՍՏՎԱԾԱԾԻՆ ՎԱՆՔ ԵՎ ՂՈՒՐՍԱԼՈՒԻ Ս. ԳԵՎՈՐԳ ԵԿԵՂԵՑԻ

Մեպրեմբերի 21-ին՝ հին փոմարով Ս. Աստվածածնի ծննդյան փոնին, Ախթալայի վանքի ուխտագնացության օրն է։ Առաջին ուխտավորներն այսօրեղ սկսում են զալ դեռևս նախորդ օրվա երեկոյան։ Նրանց հիմնական մասը վրացահայեր ու նախկին ախթալացիներ են։ Իսկ հաջորդ՝ բուն ուխտի օրը վանքի բակը լցվում է ուխտավորներով։ Դեպ այսօրեղ կադարվող ուխտագնացության ավանդների վերականգնման գործում իրենց մեծ ավանդն ունեն Ախթալայի քաղաքապետ Մուրեն Թամազյանն ու մի շարք մտավորականներ՝ աջակցությամբ Գուգարաց թեմի առաջնորդ Գերաշնորհ Ս. Մեպուհ եպիսկոպոս Չուլջանի։

Ախթալայի վանքը գտնվում է Ալավերդի քաղաքում, կղզիաձև բարձունքի վրա, որի երեք կողմը խոր ձորեր են, և կարելի է բարձրանալ միայն հյուսիսային կողմից։ Լավաբարի անտառապատ լանջը, որը հարուստ է պղնձով և այլ թանկարժեք մետաղներով, զարդարված է նաև այս հռչակավոր, գեղաքանչ, ճարտարվեստ ու աննման վանքով, որը կոչում են Մարիամ-Անայի վանք, ժողովրդական անվանմամբ՝ Մեյրամանի։

Ախթալայի հանքավայրում դեռևս 5-րդ դարից եղել է մի եկեղեցի, որի մոտ հեղրգհեղեղ ավելացել են կից կառույցներ։ 7-րդ դարում, խաչափայտի գերեզարդության արշավանքի ժամանակ, Ներսիս կայսրն այնպեղ մի քանի նորոգություններ է կատարում։ Ինչպես վկայում է Կիրակոս Գանձակեցին, այսօրեղ է թաղվել Իվանե Զաքարյանը։

Այս վանքում է պահվելիս եղել Իվանեի՝ Վասակ իշխանից ստացած Սուրբ Նշանը, որն էլ 1216 թ. վերադարձվում է Նորավանքին։ Վարդան Բարձրբերդցին և Կիրակոս Գանձակեցին մի փեղ ևս հիշատակում են Ախթալայի մասին, 1250 թ. Իվանեի որդի Ավագի մահվան առիթով, որը թաղվում է իր հոր կողքին նույն վանքում։

Ախթալա հին գյուղաքաղաքն այժմյան քաղաքից փոքր-ինչ հեռու է գտնվում՝ Լավաբարի փեշին, ավերակ վիճակում, որի մատույցներում ու մանավանդ վանքի շրջակայքում կան խոնարհված և կանգուն եկեղեցիներ ու մատուռներ, խաչքարեր՝ հայերեն արձանագրություններով (ենթադրելի է՝ ավելի վաղ թվագրությամբ)։ Կան նաև վրացական իշխանության շրջանից շինություններ, որոնք կրում են նաև վրացերեն արձանագրություններ։

Մինչ մեր օրերը վանքի գլխով շար փոթորիկներ են անցել։ Չկան հիշատակություններ, թե երբ է կործանվել եկեղեցու գմբեթը։ Միայն պարզ է, որ 20-րդ դարի սկզբին այն արդեն խոնարհված էր։ Մինչ խորհրդայնացումն այնպեղ ծառայել են հայագգի բազմաթիվ վարդապետներ ու քահանաներ՝ մեկընդմեջ փոխարինելով իրար։

Գուգարաց թեմի առաջնորդ Գերաշնորհ Ս. Մեպուհ եպս. Չուլջանի օրհնությամբ և Քրիստոնեական դաստիարակության կենտրոնի նախաձեռնությամբ սեպտեմբերի 28-ին՝ Ս. Գևորգ զորավարի փոնին, նաև ուխտագնացություն կազմակերպվեց դեպի

Նուրսալուի Ս. Գևորգ եկեղեցի: Իրենց աղոթքն առ Աստված հղելու և սրբի բարեխոսությունը հայցելու էին եկել Գուգարաց թեմի Եկեղեցասեր երիտասարդաց միության 50 անդամներ, ԲԴԿ-ի ուսուցիչներ: Ս. Գևորգ եկեղեցում ուխտավորներին միացան գյուղապետը, դպրոցի տնօրենը, դպրոցականներ, հավաքացյալներ, որոնք միասնաբար աղոթակից եղան Ս. Վահան քին. Ազարյանի մատուցած Ս. Պարարագին:

ՆՈՒՆԵ ԲԱԼՅԱՆ

ԲԴԿ ուսուցչուհի

ԵԿԵՂԵՑԱՍԵՐ ԵՐԻՏԱՍԱՐԴԱՅ ՄԻՈՒԹՅԱՆ ԱՆԴԱՄՆԵՐԸ ՊԱՏԿԵՐԱՍՐԱՀՈՒՄ

Թեմակալ առաջնորդի օրհնությամբ և ԵԵՄ-ի հոգևոր հովիվ Ս. Վահան քին. Ազարյանի նախաձեռնությամբ միության մի խումբ անդամներ Վանաձորի Կառլոս Աբովյանի անվան պարկերասրահում հանդիպում ունեցան համաքաղաքացի գեղանկարիչներ Փափագ Ալոյանի և Գևորգ Առաքելյանի հետ: Ծանոթանալով Վանաձորի նկարիչների «Աշնանային ցուցահանդես»-ին՝ երիտասարդները նրանց ուղղեցին իրենց հարցերը՝ բացահայտելու արդի արվեստագետի ներաշխարհը, հասկանալու նրա աշխարհընկալումն ու գունային արտահայտչաձևերը, պարզելու կրոնի ու Եկեղեցու դերը արդի արվեստագետի ստեղծագործական աշխարհում: Ձե՛ որ գեղանկարչությունը չի ընդունում իրականի կրկնությունը, այլ այն բեկվում է նկարչի երևակայությամբ:

Սկսված քննարկման հարց ու պատասխանը շատ արագ վերածվեց մտերմիկ զրույցի: Երիտասարդները ծանոթացան Լոռու մարզում ապրող և ստեղծագործող նկարիչների աշխատանքներին, դրանց ոճական ուղղություններին և առանձնահատկություններին: Հանդիպման վերջում նկարիչները երիտասարդներին հորդորեցին պահպանել ու զնահարել ամենաթանկը յուրաքանչյուր հայի կյանքում, այն է՝ հավատը, լեզուն, մշակույթը:

Ցանկալի և կարևոր համարելով այս հանդիպումը՝ և՛ նկարիչները, և՛ երիտասարդները միջոցառմանը մասնակից հոգևորականների նախաձեռնությամբ որոշեցին նման հանդիպումները դարձնել պարբերական:

ԼՈՒՍԻՆԵ ԲԱԼՅԱՆ

Գուգարաց թեմի ԵԵՄ անդամ